

Stad aan de stroom, werk aan je onderwijsdroom!

Memorandum van de onderwijsraad van de stad
Antwerpen

De onderwijsraad is het officiële overleg- en adviesorgaan over onderwijs in de stad en handelt over de uitvoering van het lokaal netoverschrijdend onderwijsbeleid van de stad.

Stad aan de stroom, werk aan je onderwijsdroom!

Abstract

De superdiversiteit in de stad Antwerpen is zowel een uitdaging als een kans voor onderwijs. Stad Antwerpen biedt als handelsstad vele mogelijke stageplaatsen, heeft een rijk cultureel aanbod, een groot welzijnsnetwerk,... Cijfers tonen echter ook aan dat in 2017 29,6% van de kinderen in een kansarm gezin geboren wordt, dat één op vijf leerlingen ongekwalificeerd uitstroomt en dat de helft van de startende leerkrachten binnen de 5 jaar het Antwerpse onderwijs verlaat.

Daarom creëerde onderwijsraad Antwerpen de afgelopen jaren een overlegcultuur over de netten heen om samen deze uitdagingen aan te gaan. Deze onderwijsraad bepaalde enkele prioritaire thema's waaraan het de volgende jaren extra aandacht wil geven:

Het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom en schoolse vertraging moet een prioriteit blijven, door verder in te zetten op de vele partnerschappen binnen de stad om samen zowel preventieve als intensieve begeleidingstrajecten te voorzien. De onderwijsraad vraagt om deze onderlinge kruisbestuivingen verder te blijven faciliteren om tot krachtige, inclusieve leeromgevingen te komen als passend leertraject voor elke leerling, zoals bv. in A'REA 2020. Ook inzetten op ouderbetrokkenheid en het creëren van een laagdrempelig, toegankelijk fysiek informatiepunt voor ouders en leerlingen zijn essentieel. Sterker inzetten op de kansen van de diversiteit in de stad is hierbij van belang, zodat alle Antwerpse leerlingen de toegevoegde waarde hiervan kunnen ervaren. Daarbij is het cruciaal dat er voldoende capaciteit is, zodat elke leerling een plaats heeft in een school, en dat er meer wordt ingezet op optimaal delen om aan de noden tegemoet te komen. Naast voldoende plaatsen voorzien, moeten we ook inzetten op het dreigende lerarentekort door voldoende, competente leerkrachten in de stad aan te trekken, op te leiden en te behouden. De vraag is vooral om de samenwerking en informatie-uitwisseling onderling te blijven faciliteren, om o.a. tot een gedeelde toekomstgericht visie op divers personeelsbeleid te komen. Daarnaast is het belangrijk dat de stad druk blijft uitoefenen op Vlaanderen en opnieuw investeert in positieve communicatie.

In functie van competente teams willen we tot slot meer inzetten op het beleidsvoerend vermogen. Het stadsbestuur levert data aan scholen, waarop zij hun huidig en toekomst beleid voeren en proactief aan de slag kunnen. Over gedeelde thema's, zoals personeelsbeleid, faciliteert de stad samenwerking in lerende netwerken.

1. Context

De superdiverse stad Antwerpen kent heel wat kansen en uitdagingen. Superdiversiteit is enerzijds een uitdaging en anderzijds een kans voor de welvaart en het welbevinden van de burgers. De onderwijsraad Antwerpen wil deze kansen aangrijpen om o.a. de ongekwalificeerde uitstroom en de schoolse vertraging terug te dringen. We formuleren in dit memorandum enkele zeer bewust gekozen doelstellingen die we de komende bestuursperiode samen met het stadsbestuur willen realiseren.

Als onderwijspartners willen we graag dat Antwerpen een voortrekkersrol blijft spelen en op een structurele en systematische wijze rekening houdt met de grootstedelijke context, en dit voor alle kinderen en jongeren die in de stad schoollopen. We willen klaarstaan voor onze scholen in een steeds sterker wordende diversiteit.

Antwerpen heeft een aantal grote troeven zoals een groot welzijnsnetwerk, een potentieel groot aantal stageplaatsen, een rijk cultureel aanbod. Dankzij de haven vormt het bovendien de economische motor van Vlaanderen, met heel wat mogelijkheden op vlak van opleiding en tewerkstelling. Het Antwerps onderwijs kent dankzij de onderwijsraad een ingeslepen overlegcultuur over de netten heen, die toelaat om samen op deze kansen in te spelen.

Maar er zijn ook uitdagingen. De kansarmoede-index van Kind en Gezin toont dat in 2017 29,6% van de kinderen in Antwerpen in een kansarm gezin geboren wordt. 78,4% van de leerlingen woont in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging. 45,8% van de leerlingen die in Antwerpen schoolloopt, ontvangt een schooltoelage. Dit aandeel stijgt jaarlijks. 28,4% van de inwoners van Antwerpen, 43,9% van de inwoners van Antwerpen Noord genieten een verhoogde tegemoetkoming in de gezondheidszorg.

Als we de herkomst van ouders mee in beschouwing nemen, heeft 43,7% van de inwoners van Antwerpen centrum (2000) een vreemde herkomst. In Antwerpen Noord (2060) gaat dit om 73,4% van de inwoners.

De cijfers uit de meest recente onderwijsmonitor bevestigen de nood aan een goede samenwerking tussen de verschillende actoren in het onderwijsveld. De grootstedelijke context maakt tevens dat veel partnerschappen kunnen aangegaan worden. Onderwijsnetwerk Antwerpen werkt momenteel samen met vele Antwerpse scholen van de verschillende netten en coördineert diverse initiatieven die bijdragen tot het realiseren van de doelstelling om jongeren zichzelf te laten ontwikkelen en een kwalificatie te behalen die toegang geeft tot hoger onderwijs en/of de arbeidsmarkt.

- *Terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom en schoolse vertraging*

Schoolse vertraging is een indicator van een moeilijke schoolloopbaan. Leerlingen met een moeilijke schoolloopbaan lopen een grotere kans om in armoede terecht te komen.

In Antwerpen heeft slechts 57% van alle secundaire leerlingen geen **schoolse vertraging** opgelopen doorheen zijn schoolloopbaan. Bij de groep spijbelaars heeft slechts 23% geen schoolse vertraging.

In het schooljaar 2015-2016 verliet 10,4% van alle leerlingen in Vlaanderen de schoolbanken zonder kwalificatie. In Antwerpen bleef dit aantal dubbel zo groot en stroomde één vijfde van de leerlingen

(20,7%) ongekwalificeerd uit. Het aantal vroegtijdige schoolverlaters in Vlaanderen en Antwerpen bleek opnieuw gestegen, nadat het 5 jaar na elkaar gedaald was. We leggen ons hier niet bij neer en willen de vooruitgang die we eerder maakten nog versterken.

Aandacht moet uitgaan naar preventieve trajecten voor kinderen. Indien jongeren dreigen uit te vallen, moeten intensieve begeleidingstrajecten worden voorzien die voor de school haalbaar zijn. Dit met het oog op gekwalificeerde uitstroom. Een voorbeeld hiervan is het SWATproject (Samen werken aan de toekomst).

- *Capaciteit*

Essentiële voorwaarde voor goed onderwijs is dat elk kind, zowel in basisonderwijs als in secundair onderwijs, een plaats heeft in een school en dat er voldoende leerkrachten zijn. De taskforce capaciteit schreef een tekst over de capaciteitsnoden in deze stad. Deze vindt u als addendum I bij dit memorandum.

Indien Vlaanderen een aanmeldingssysteem oplegt om kinderen op vlotte en eerlijke wijze een schoolkeuze te laten maken, moeten we ervoor zorgen dat de hieraan verbonden taken kunnen uitgevoerd worden. Hiervoor moet personeel voorzien worden en dienen minstens de middelen die nu vrijgemaakt worden, te blijven bestaan.

- *Gebruik maken van de toegevoegde waarde van een diverse stad*

Superdiversiteit geeft de stad en het onderwijs bijzondere kansen. Het is voor alle leerlingen van belang hier op in te zetten. Antwerpen kan dit op verschillende manieren faciliteren.

De school is een uitstekende plek om elkaar, in al zijn diversiteit, te ontmoeten en te leren kennen. Voor elkaar zorgen en elkaar ondersteunen zijn vaardigheden waar iedereen beter van wordt. De aanwezigheid van een groot scala van profit en non-profit organisaties in Antwerpen maakt het mogelijk dat de stad deze organisaties stimuleert om samen te werken met leerlingen en scholen. Dit creëert voor de leerlingen een 'voorschot op levenswijshouding'. Het opent de blik en het perspectief op de maatschappij in combinatie met het ontwikkelen van inventiviteit en schept een rijke voedingsbodem voor leerlingen en het bedrijfsleven.

Antwerpen kan ook een belangrijke rol spelen in het uitdiepen van talenten van kinderen en jongeren door 'leren' te stimuleren vrij in tijd en ruimte, maar in samenwerking met scholen. Ook hier kunnen grenzen verlegd worden.

We vragen aan het stadsbestuur om bestaande samenwerkingen en linken te bestendigen opdat elk kind zijn plek vindt in een flexibele en voor hem/haar toegankelijke leeromgeving. In Antwerpse scholen leren kinderen omgaan met diversiteit als extra competentie. Het gaat daarbij om een dubbele missie, enerzijds het omgaan met diversiteit als doelstelling van burgerschapsvorming, anderzijds het benutten van diversiteit als middel tot realisatie van gelijke onderwijskansen.

2. Prioritaire thema's voor een sterk Antwerps toekomstbeleid

- *Passende leertrajecten*

Kinderen en jongeren kunnen om verschillende redenen ongekwalificeerd uitstromen. Aandacht en gepaste ondersteuning voor elke leerling is belangrijk. Primaire verantwoordelijkheid ligt bij onderwijs, maar, zoals ook beschreven wordt in het leerlingenbegeleidingsdecreet, we moeten investeren in samenwerkingen. Krachtige, inclusieve leeromgevingen zorgen ervoor dat onderwijs sterke leerkansen biedt voor iedereen. Daarnaast kunnen redelijke aanpassingen en extra zorg voorzien worden waar nodig.

De stad kan onderlinge kruisbestuiving tussen verschillende partners faciliteren en verbindingen leggen om samen meer te bereiken en expertise te versterken. Lopende initiatieven hiervan zijn o.a. A'REA 2020 en het unieke samenwerkingsverband in het Centraal meldpunt risicjongeren (CMP). Er is een suggestie voor een nieuw pilootproject waarbij onderwijs een intense samenwerking met welzijn heeft.

Leerlingen moeten in de eerste plaats op hun school geraken. In het buitengewoon onderwijs hebben leerlingen recht op vervoer naar de dichtst bijgelegen school. Hierbij worden problemen ervaren. Buitengewoon onderwijs rekent op steun van het stadsbestuur om de belangen van hun leerlingen te verdedigen tijdens lokale overlegmomenten. Problemen die lokaal geen oplossing vinden, dienen op Vlaams niveau aangekaart te worden. Hierbij kan de stad ondersteunend optreden.

Ouders zijn volwaardige partners bij het leertraject van hun kind en hebben nood aan informatie en ondersteuning. Ze kunnen vanuit hun positie een belangrijke bijdrage leveren aan het leerproces en een actieve rol spelen in de school. Onderwijsnetwerk Antwerpen kan een faciliterende rol opnemen om ouderbetrokkenheid te verhogen. Lokaal kan de stad zich inzetten voor het verbinden van onderwijs en welzijn waardoor ouders zich meer ondersteund voelen en er een continuüm van zorg is voor de kinderen/leerlingen.

Scholen moeten nadenken over hun huiswerkbeleid. Nu draagt huiswerk vaak bij tot ongelijke kansen. Scholen moeten gestimuleerd worden om na te denken over alternatieven voor huiswerk met de focus op meer leerwinst. Ook hier speelt ouderbetrokkenheid een rol.

Een lacune in het informeren van ouders en verzamelen van klachten ontstond nadat Atlas, integratie en inburgering Antwerpen het Meldpunt Onderwijs op 1 april 2017 stopzette. Het Meldpunt bood ondersteuning aan ouders en leerlingen bij problemen en klachten over het Antwerpse onderwijs. Ouders en leerlingen hebben nog steeds nood aan een laagdrempelig, fysiek toegankelijk informatiepunt dat een onafhankelijke positie bekleedt. De onderwijsraad wil hier een oplossing. Zie addendum II.

De stad en de onderwijspartners denken na over de organisatie van een centrale intake voor anderstalige nieuwkomers om vervolgens deze leerlingen te oriënteren naar de meest geschikte school. Het lokaal overlegplatform stelde hierover een tekst op die als bijlage bij dit memorandum wordt opgenomen (addendum III).

- *Lerarentekort*

Recente data tonen dat in schooljaar 2016-2017 voor het eerst minder studenten zich inschreven in de lerarenopleiding en dat minder afgestudeerde leerkrachten doorstromen naar het Antwerpse basisonderwijs (van 18% in 2011-2012 naar 13% in 2013-2014). Zo'n 50% van de leerkrachten die wel in de Antwerpse scholen terecht komt stopt binnen de vijf jaar met lesgeven in de stad. Bovendien neemt het ziekteverzuim met 54% toe in het lerarenkorps, waardoor er meer nood is aan vervangers. Al deze factoren leiden tot een prangend tekort op de arbeidsmarkt waardoor scholen tijdelijke vacatures nog moeilijker kunnen invullen. Als we in de stad Antwerpen voldoende en competente leerkrachten willen aantrekken, opleiden én behouden, zullen we hier actief op moeten inzetten.

Om leerkrachten aan te trekken is er nood aan meer positieve beeldvorming van het beroep. Het lerarenberoep moet aantrekkelijker worden en de nadruk op het maatschappelijke belang van dit beroep mag hierin niet ontbreken. Het stadsbestuur moet hierin het voortouw nemen door opnieuw in te zetten op positieve communicatie, zoals campagnes bijvoorbeeld.

Bovendien verwachten de onderwijspartners dat het stadsbestuur bij Vlaanderen druk uitoefent om o.a. meer middelen te bekomen.

Verder willen de onderwijspartners inzetten op een rekruteringsbeleid, waarbij meer diversiteit van rolmodellen noodzakelijk is om ook meer verschillende profielen aan te trekken. Hiervoor kan het stadsbestuur samenwerking opstarten met andere middenveldorganisaties.

Naast het rekruteringsbeleid is een toekomstgerichte visie op diversiteit nodig in het opleidings- en aanwervingsaanbod. Een faciliterende rol door het stadsbestuur is belangrijk om de dialoog te openen naar alle partners. Leerkrachten hebben ook een sterkere voorbereiding nodig op de grootstedelijke context met verdere professionalisering in het omgaan met diversiteit.

Daarnaast moet de samenwerking met VDAB en Agodi binnen Onderwijstalent voortgezet worden om mensen te blijven aantrekken van buiten de stad naar Antwerpen. Dit loopt op een dubbel spoor met extra inspanningen om lokaal meer te rekruteren, door onder andere campagnevoering.

Eens de leerkrachten hun carrière starten, is het belangrijk dat de stad erop inzet om hen te houden. Hiervoor moeten ze voldoende ondersteuning krijgen vanuit aanvangsbegeleiding op school en is een sterk personeelsbeleid, met voldoende aandacht voor welzijn van het volledige onderwijspersoneel, noodzakelijk.

Ook gedurende de volledige carrière is het belangrijk om vanuit loopbaanbegeleiding in te zetten op ondersteuning en verdere professionalisering van leerkrachten. Leerkrachten moeten leren stilstaan bij hun eigen referentiekader en leren inspelen op de diversiteit die in de klas aanwezig is. Werken aan inzicht in de leefwereld van de kinderen/jongeren aan wie je lesgeeft is een continue opdracht. De stad kan met dit doel lerende netwerken en inleefwandelingen in de omgeving van de school organiseren.

Onderwijsnetwerk Antwerpen regelt ook netwerkevents om contacten tussen Antwerpse leerkrachten netoverschrijdend te versterken en de leerkrachten verder te professionaliseren. De inspiratiedagen van Start-Wijs en het Netwerk rond Inclusie zijn hier concrete voorbeelden van.

Tevens rekenen de onderwijspartners op het stadsbestuur om te faciliteren in de samenwerking tussen de schoolbesturen, zoals in de Commissie Sectoraal Netwerk Onderwijs. Op deze manier wordt er aan kennisdeling en informatiedoorstroming gedaan, zoals over interessante modellen van stages.

Bij de oprichting van het Vlaamse lerarenplatform is het belangrijk dat het stadsbestuur op Antwerps niveau een goede lokale werking opzet.

Om de leerkrachten verder te ondersteunen is de uitbouw van de zorgstructuur nodig. Ook verdere professionalisering van ondersteuners en samenwerking tussen ondersteuningsnetwerken zijn wenselijk om tot gepaste zorg voor alle leerlingen te komen. Samenwerking tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs moet hierbij zo breed mogelijk ondersteund worden.

Tot slot is verdere monitoring van het lerarentekort essentieel om de problematiek helder te houden en beter in te spelen op de gemeten evoluties.

- *Beleidsvoerend vermogen*

De stad bezorgt haar scholen (een analyse van) begrijpelijk gepresenteerde data over verschillende thema's om het bestaande en toekomstige schoolbeleid te ondersteunen en proactief te werken. Voorbeelden van deze thema's zijn leerkrachten, schoolse vertraging, ongekwalificeerde uitstroom, gebouwen, capaciteit,...

De stad kan lerende netwerken opzetten om gezamenlijk te werken aan een vraagstuk waarmee scholen worden geconfronteerd. Schoolteams ondersteunen is in de eerste plaats een taak van de netten. De onderwijsraad erkent dat de stad een rol heeft in scholen helpen om zelf hun analyses te maken en doelstellingen te formuleren, daaraan acties te verbinden, te zoeken naar interne en externe samenwerkingsverbanden,...

Voorbeelden hierbij zijn een expertisecentrum waar internationale expertise uitgewisseld wordt, buurtgerichte projecten zoals A'REA 2020, wijkverantwoordelijken, samenwerkingen waar men organisatievormen op elkaar afstemt...

Het stadsbestuur moet de behoeftes van scholen ernstig nemen en zijn beleid daarop enten. De onderwijsraad erkent dat scholen en scholengemeenschappen zelf hun verantwoordelijkheid moeten opnemen, maar vraagt dat het flankerend onderwijsbeleid gaat over die uitdagingen die de horizon van scholen voorbijgaat. De onderwijsraad vraagt de stad een actief beleid te voeren om personeelsleden met een onderwijsachtergrond aan te trekken voor tijdelijke/partiële opdrachten .

3. Slot

De onderwijsraad evalueert het bestaande onderwijsbeleid positief en wil dit in de toekomst uitdiepen. Bij het begin van de legislatuur wil de onderwijsraad in overleg met het stadsbestuur bekijken hoe we het onderwijsbeleid gaan operationaliseren.

Bovendien wil de onderwijsraad méér zijn dan een adviesorgaan. Zij wil zelf ideeën kunnen genereren. Het engagement dat de onderwijsraad van de netten krijgt, willen zij ondersteund zien met personeel en budget.

Volgens de onderwijsraad kan het stadsbestuur de veerkracht mee versterken door de situatie van Antwerpse scholen aan te kaarten bij hogeren overheden en daarbij ook zelf engagement te tonen.

Kris Vanderoost
Voorzitter van de onderwijsraad
kris.vanderoost@dsko.be
0497/306896

Griet De Rechter
Secretaris van de onderwijsraad
griet.derechter@stad.antwerpen.be
0473/677035

Addendum I:

Capaciteit in onderwijs - Taskforce capaciteit

De stad blijft groeien. In 2017 rondde we de kaap van 101.000 leerlingen in het leerplichtonderwijs. De Vlaamse capaciteitsmonitor voorspelt dat de stad tegen 2025 meer dan 114.000 leerlingen telt. De verschillende schoolbesturen willen samen met Stad Antwerpen ieder kind een geschikte plaats op school bieden. De Vlaamse overheid, de onderwijsnetten en stad Antwerpen engageren zich om tegen 2025 de nodige plaatsen te creëren in het basis- en secundair onderwijs. De Vlaamse overheid zorgt voor financiering, o.a. via de extra capaciteitsmiddelen. Met dit memorandum vragen we een blijvend en versterkt engagement van de stad naar alle onderwijsnetten.

We hebben samen al voor veel nieuwe plaatsen gezorgd (tijdens deze legislatuur meer dan 6.000 plaatsen basisonderwijs). Er staan nieuwe projecten in de steigers (goed voor nog eens bijna 3.000 plaatsen), niettemin moeten we tegen 2025 nog eens 10.000 plaatsen creëren. Om deze plaatsen te realiseren zijn vele nieuwe schoolgebouwen nodig. Daarenboven zijn een aantal scholen aan dringende renovatie toe.

Volgende legislatuur zal de stijging zich vooral in het secundair onderwijs laten voelen, terwijl het aantal leerlingen basisonderwijs op een historisch hoog peil blijft. Vrije ruimte in Antwerpen is echter schaars en duur.

Kinderen leren in verschillende contexten. We merken dat de huidige regelgeving te beperkt is en vragen aan het nieuwe stadsbestuur om bij Vlaanderen aan te dringen op een **aanpassing van subsidiëring** (zowel financiële als fysieke normen) en te ijveren voor een financieringsmodel dat voor alle netten haalbaar is binnen een stedelijke context. Het verder zoeken naar of verfijnen van alternatieve financieringsvormen kunnen daarin een piste zijn. Aan het Antwerps stadsbestuur en haar diensten vragen we mee te denken en mee te werken om binnen de huidige oppervlaktes meer kwaliteitsvolle onderwijsoppervlakte te kunnen realiseren.

In de huidige legislatuur stelde de stad stedelijk patrimonium ter beschikking aan schoolbesturen waardoor uitbreiding gerealiseerd kon worden. De lokale taskforce vindt dit een goede methodiek maar vraagt het nieuwe stadsbestuur meer oog te hebben voor de onderwijsrealiteit en de voorwaarden, o.a. inzake looptijd en prijs, daarop af te stemmen.

Het is daarvoor aangeraden dat de onderwijspartners meer betrokken worden bij en nauwer kunnen samen werken met het netwerk van stedelijke diensten. Daarbij kan bekeken worden in welke mate schoolbesturen gebruik zouden kunnen maken van de stedelijke aanbestedingsprocedure of de pool van architecten.

Om **duurzame scholen** te kunnen bouwen, zijn we vragende partij om de stedelijke investeringstoelagen voor o.a. veiligheid en eco-scholen, verder te zetten en uit te breiden.

Er is meer dan ooit nood aan maatschappelijk vastgoed, waarbij scholen een kloppend hart vormen voor de hele buurt en dienst doen als centrale ontmoetingsplek. Door bij het ontwerp en de bouw voldoende aandacht te hebben voor **optimaal delen**, creëren we brede scholen die open kunnen staan voor verschillende partners en verschillende functies. De schoolbesturen wensen dat de stad haar expertise deelt en mee investeert in zo'n breed gedeelde infrastructuur. We vragen dat de systemen die ondersteunen in het beheer en de exploitatie van zo'n gedeeld ruimtegebruik uitgebreid worden.

Anderzijds gebeurt leren ook steeds meer buiten de schoolmuren. De onderwijspartners vragen het stadsbestuur dat ook de maatschappelijke infrastructuur toegankelijk en geschikt wordt gemaakt voor leren.

Als onderwijsverstrekkers is onze eerste bekommernis om voldoende leerkansen aan Antwerpse jongeren te bieden. De vele bouwprojecten die op stapel staan, bieden leerkansen in een rijke en authentieke context. We vragen Talentenwerf om, naar analogie met de stageplaatsen bij BAM, te faciliteren in het creëren van **leerwerkplekken** bij de scholenbouwprojecten.

Addendum II: Klachtenbehandeling

Atlas, integratie & inburgering Antwerpen zette in 2017 de werking van Meldpunt Onderwijs stop. Meldpunt Onderwijs was een werking van het vroegere integratiecentrum de8 en werd aanvankelijk meegenomen in de fusie die resulteerde in het huidige stedelijke EVA Atlas. Het Meldpunt bood ondersteuning aan ouders en leerlingen bij problemen en klachten over het Antwerpse onderwijs.

Vanuit het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid is het echter niet de opdracht van Atlas om klachten te behandelen van andere overheidsactoren. Het is voor de huidige structuur en vorm van deze organisatie erg moeilijk om dit op te nemen.

De ORA onderzocht de gevolgen hiervan via een werkgroep en concludeert dat er een oplossing gezocht moet worden voor de lacune die ontstaan is door het stopzetten van de werking van Meldpunt Onderwijs. Deze oplossing moet voldoen aan volgende 4 elementen die de sterkte uitmaakten van Meldpunt Onderwijs:

- Fysiek toegankelijk
- Neutrale/onafhankelijke positie
- Laagdrempelig
- Opvolging tot er een oplossing is.

De ORA stelt vast dat er wel laagdrempelige punten in de stad zijn die de vraagzijde kunnen capteren (bv. bij de Huizen van het Kind staan vragen rond onderwijs op de derde plaats van alle vragen die er binnen komen) maar zij hebben de kennis en expertise op dit terrein niet in huis.

Deze laagdrempelige punten moeten dan ondersteund kunnen worden door een dienst die wel deze kennis en expertise heeft. Deze dienst moet een professionele dienst zijn. Aanvullend lijkt een eventueel ruimere rol van de ombudsvrouw op de tweede lijn een interessante piste.

De ORA vindt het belangrijk dat er een concept uitgewerkt wordt dat de verknoping maakt tussen bestaande laagdrempelige punten in de stad, een dienst met kennis en expertise terzake en een eventueel verruimde rol van de ombudsdienst op de tweede lijn.

Dit alles moet verlopen via een goed uitgewerkte en gedragen interface met de scholen/netten.

ONA engageerde zich reeds om via het ondersteunende werk van een projectleider de uitwerking van dit concept in de schoot van het vast bureau van de ORA verder vorm te geven. De ORA vraagt het nieuwe stadsbestuur om deze ontwikkeling en uitbouw verder te ondersteunen.

Addendum III:

Centrale dienst voor monitoring en toeleiding van
anderstalige nieuwkomers naar school - Lokaal
overlegplatform basisonderwijs

Historiek:

De stuurgroep van het LOP Antwerpen Basisonderwijs besliste om tijdens het schooljaar 2017-2018 werk te maken van een actieplan “Voor elke anderstalige nieuwkomer een plaats in het Antwerps basisonderwijs”. De stuurgroep keurde 6 basisprincipes goed en stelde als prioriteit voorop: het operationaliseren van de werking van een **centrale dienst voor monitoring en toeleiding van anderstalige nieuwkomers naar school**.

Een denkgroep, met vertegenwoordiging vanuit de verschillende onderwijsnetten, boog zich over het vraagstuk van de visie en werking van deze dienst met het oog op het inpassen hiervan in het memorandum van de ORA.

Uitgangspunten voor de werking van deze centrale dienst:

- Aansturing van de dienst:
 - o Stuurgroep met vertegenwoordiging van verschillende onderwijsnetten
 - o Niet-onderwijspartners
 - o Politiek-neutrale aansturing
- Aansluitend op de huidige werking van team minderjarigen van Atlas
- Niet elke anderstalige nieuwkomer doet een beroep op de centrale dienst voor de toeleiding naar de school. Het is vanuit emancipatorische visie belangrijk dat nieuwkomers ook beroep kunnen doen op hun eigen netwerk bij het zoeken naar een school. Het uitgangspunt is dat individuele ondersteuning vraaggestuurd wordt. Wel zijn er extra mechanismen ingebouwd om de vraag te stimuleren (eerder outreachend werk):
 - o Wanneer een school of partner ‘ontdekt’ dat het gaat om nieuwkomers zonder school
 - o Wanneer de centrale dienst zelf ‘ontdekt’ dat de nieuwkomers na een bepaalde periode nog niet zijn ingeschreven in een school.

Doelen / taken van de dienst:

- Vinger aan de pols m.b.t. instroom van anderstalige nieuwkomers naar Antwerpen
- Centraal informatiepunt voor scholen en welzijnspartners
- Opvolging van alle nieuwkomers op vlak van een inschrijving op school
- Individuele toeleiding naar school op vraag van ouders
- Correct informeren van nieuwkomers vanaf de inschrijving bij de gemeente en monitoring van deze informatiedoorstroom.
- Aanspreekpunt voor scholen: ondersteuningsnoden van scholen in kaart brengen en doorverwijzen naar het beschikbare ondersteuningsaanbod: PBD, expertisescholen (zoals LOWAN-netwerk in Nederland).

De verdere uitwerkingen / concretisering van deze taken wordt door de dienst zelf uitgewerkt en teruggekoppeld naar de stuurgroep.